

was treated with the test preparation at the rate of 50 ml/m² and subsequently the fleas were planted on them.

The results of research. In the course of laboratory studies, it was established that the experimental preparation "Fipren" has a high insecticid activity upon contact of insects with impregnated filter paper, with exposure of 1 hour. The contact of fleas with impregnated water by filter paper, after 24 hours of observation, resulted in the death of 10% of the insects studied. A high residual effect of the drug on the treated surfaces was established, including: during 20 days of observation of insects, which for 60 minutes were in contact with the preparation, their 100% mortality was recorded. After 25 days, only 96% of the fleas were killed, and the contact of insects with the surface treated with the experimental "Fipren" preparation 30 days after treatment caused the death of 83% of the insects. This confirms the long-term residual effect of the drug.

Conclusions. Investigation of the insecticid efficacy of the experimental preparation "Fipren" under *in vitro* conditions established its 100% activity using the method of replanting with pre-impregnated filter paper. 2. The drug is characterized by a prolonged residual effect.

Key words: insectoacaricid drugs Fipren, the effectiveness of drugs, fleas *Ctenocephalides canis*.

УДК 619:616 -633.995.

МОНІТОРИНГ ШЛУНКОВО-КИШКОВИХ СТРОНГІЛЯТ ТВАРИН В УМОВАХ ОДНООСІБНИХ ГОСПОДАРСТВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Негреба Ю. В., ст. викладач, yla7578@ukr.net
Лазоренко Л. М., ст. викладач, lora0379@ukr.net
Сумський національний аграрний університет, м. Суми

Анотація. Вивчено поширення стронгілятозів органів травлення у тварин одноосібних господарств Сумської області, екстенсивність інвазії у великої рогатої худоби складала 58,6%, у коней – 46,6 %, у свиней – 57,4 %, у м'ясоїдних – 36,4%.

При визначенні систематичного положення збудників встановлено, що у великої рогатої худоби паразитують збудники стронгілятозів, які належать до родів: *Cooperia*, *Nematodirus*, *Trichostrongylus*, *Oesophagostomum*, *Ostertagia*, *Bunostomum*; у коней – *Strongylus*, *Cyathostomum*, *Cylicostephanus*, *Cylicocyclus*; свиней – *Oesophagostomum*, а у м'ясоїдних-

Ключові слова: стронгілідози, цятостомідози, буностомоз, хабертіоз, нематодіроз, езофагостомоз, велика рогата худоба, коні, свині, екстенсивність та інтенсивність інвазії.

Актуальність проблеми. Розвиток і реконструкція тваринництва країни на сучасному технологічному, інноваційному рівні є складовою частиною державної програми підвищення ефективності сільського господарства. Виробництво молока, м'яса та інших повноцінних продуктів харчування має стратегічне значення як важливий показник зростання економіки країни і оптимізації зовнішньоекономічних відносин.

Збільшення поголів'я і підвищення молочної, м'ясної продуктивності тварин перешкоджають паразитарні хвороби, серед яких особливо небезпечні гельмінтози. Великих збитків тваринництву завдають хвороби, що викликаються нематодами з підряду *Strongylata*. (*Railliet et Henri 1913*) [6].

Вони, як правило, носять масовий характер, у уражених тварин зменшується продукція молока, м'яса, знижується якість шкур. Більшою мірою уражується молодняк сільськогосподарських тварин, серед якого частіше, ніж серед дорослих тварин, спостерігається загибель [1,3].

Завдання дослідження. Так, як проведення цілеспрямованого комплексу лікувально – профілактичних заходів можливе тільки після постановки остаточного діагнозу, підтвердженого лабораторними дослідженнями, метою нашої роботи було з'ясування екстенсивності та інтенсивності стронгілятозної інвазії та визначити видовий склад паразитів в тварин одноосібних господарствах Сумської області.

Матеріали і методи дослідження. Визначення екстенсивності та інтенсивності стронгілятозної інвазії та систематичного положення паразитів проводили за методом Г.О. Котельникова та В.М. Хренова з використанням розчину нітрату амонію. Дослідження проводили в лабораторії епізоотології та паразитології факультету ветеринарної медицини Сумського НАУ.

Матеріал для дослідження відбирали від тварин в одноосібних господарствах Сумської області Краснопільського, Конотопського, Роменського, Лебединського і Сумського районів.

Результати дослідження. За результатами досліджень встановлено, що серед кишкових гельмінтів домінували представники підряду Strongylata. Екстенсивність стронгілятозної інвазії у великої рогатої худоби в приватних господарствах Сумської області становила 58,6%. Стронгілят виявляли у великої рогатої худоби Лебединського (EI – 60,0%), Краснопільського (EI – 45,7%), Конотопського (EI 43,7%) та Сумського районів (EI – 45,7%). Інтенсивність інвазії досягала показника 87,3 екз./яєць у краплі флотаційної рідини. Крім того, у тварин господарств Сумської області виявляли асоціації стронгілят з неоаскарисами та трихурисами.

При визначенні виду стронгілят органів травлення виявляли збудників, які належали до родів: *Cooperia* (Molin 1857), (EI – 16,8%); *Nematodirus* (Mizkevitsch, 1929), (EI – 35,4%); *Trichostrongylus* (Kalantarian 1928), (EI – 21,6%); *Oesophagostomum* (Molin 1861), (EI – 12,0%); *Ostertagia* (Kamensky 1929), (EI – 15,6%); *Bunostomum* (Ortlepp 1937), (EI – 8,4%).

Загальний показник екстенсивності стронгілятозної інвазії у коней одноосібних господарств Сумської області становив 46,6%. Так у домашніх тварин Роменського району стронгілятози реєстрували в 52,9% коней, Краснопільського (EI – 49,4%), Сумського (EI – 47,2 %) та Лебединського районів (EI – 36,7%). Найвища інтенсивність інвазії становила 79,6 екз./ яєць у краплі флотаційної рідини. Збудники яких відносяться до двох родин *Strongylidae* (Weinland, 1878), рід *Strongylus* (Muller, 1870) та *Cyathostomidae* (Nicol, 1927), роди *Cyathostomum* (Molin 1861), *Cylicostephanus* (Inle, 1922), *Cylicocyclus* (Inle, 1922). Крім того, у тварин реєстрували асоційовану стронгілятозну - параскарозну інвазію.

В свиней стронгілятозна інвазія була представлена видом *Oesophagostomum dentatum* (Rudolphi, 1803). Показник екстенсивності інвазії становив 57,4%. В господарствах Роменського району езофагостомоз реєстрували в 62,6% свиней, Краснопільського – 59,1%, Сумського – 57,4%, Лебединського району – 50,7% тварин. Копроовоскопічними дослідженнями встановлено, що езофагостомоз у свиней в більшості випадків протікає у вигляді змішаної інвазії. Найчастіше реєструвалася езофагостомозно - аскарозну інвазію, рідше езофагостомозно - трихурозну і асоціацію всіх перерахованих гельмінтів.

При обстеженні м'ясоїдних тварин (37 собак та 19 котів), з'ясовано, що екстенсивність стронгілятозної інвазії становила 36,4%. Унцинаріоз реєстрували як моноінвазію, так і в асоціації з токсокарозом та трихурозом.

Висновки

1. Стронгілятози органів травлення є досить поширеними на території Сумської області. Шлунково – кишкові стронгілятози реєстрували як моноінвазії, так і в асоціації з іншими гельмінтами.
2. У великої рогатої худоби паразитують збудники стронгілятозів, які належать до родів: *Cooperia*, *Nematodirus*, *Trichostrongylus*, *Oesophagostomum*, *Ostertagia*, *Bunostomum*; у коней – *Strongylus*, *Cyathostomum*, *Cylicostephanus*, *Cylicocyclus*; а у свиней – *Oesophagostomum*, у м'ясоїдних – *Uncinaria*.

Література

1. Веселий В.А. Поширення гельмінтозів великої рогатої худоби в господарствах Лісостепової зони України / В.А. Веселий, Л.І. Луценко, Н.Г. Полещук // Ветеринарна медицина. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Х.: – 2008. – № 89. – 74 с.
2. Дахно І.С. Эпизоотология смешанных нематодозов свиней в лесостепной зоне Украины и разработка мер борьбы с ними в хозяйствах промышленного типа:- дис. ... канд. вет. наук: 03.00.20 /Дахно Иван Степанович. - М., 1987. - 254 с.
3. Новиков Н.Л., Черепанов А.А. // Теория и практика борьбы с паразитарными болезнями. М., – 2003. – Вып. 4. – С. 294-296.
4. Петрухин М.А. Эзофагостомозы животных и меры борьбы с ними на Дальнем Востоке: автореф. дис. на соискание степени д-ра вет. наук: спец. 03.00.11 «Паразитология» / М.А. Петрухин - Москва, 2002.- С. 26 -28.
5. Сорока Н.М. Виникнення та поширення шлунково-кишкових стронгілятозів великої рогатої худоби / Н.М. Сорока, Н.П. Овчарук // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2008. – № 127. – 281 с.
6. Кузьміна Т. А. Біологічні основи інтегрованого контролю стронгілід (Nematoda: Strongylida) — паразитів коней в умовах України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук : спец. 03.00.08 «Зоологія» / Т. А. Кузьміна. — К., 2004. — 23 с.

МОНИТОРИНГ ЖЕЛУДОЧНО-КИШЕЧНЫХ СТРОНГИЛЯТ ЖИВОТНЫХ В УСЛОВИЯХ ЧАСНЫХ ХОЗЯЙСТВА СУМСКОЙ ОБЛАСТИ

Нереба Ю.В., ст. преподаватель, yla7578@ukr.net
Лазоренко Л.Н., ст. преподаватель, lora0379@ukr.net
Сумской национальный аграрный университет. м. Сумы

Аннотация: изучено распространение стронгилятозов органов пищеварения у животных частных хозяйств Сумской области, экстенсивность инвазии у крупного рогатого скота достигала 58,6%, у лошадей - 46,6%, у свиней - 57,4%, в плотоядных - 36,4%.

При определении систематического положения возбудителей установлено, что у крупного рогатого скота паразитируют возбудители стронгилятозов, принадлежащих к родам: *Cooperia*, *Nematodirus*, *Trichostrongylus*, *Oesophagostomum*, *Ostertagia*, *Bunostomum*; у лошадей - *Strongylus*, *Cyathostomum*, *Cylicostephanus*, *Cylicocyclus*; свиней - *Oesophagostomum*, а у плотоядных - *Uncinaria*.

Ключевые слова: стронгилидозы, циатостомидозы, буностомоз, хабертиоз, нематодироз, эзофагостомоз, крупный рогатый скот, лошади, свиньи, экстенсивность и интенсивность инвазии.

MONITORING OF SURFACE-CUTTING ANIMALS IN THE CONDITIONS OF SINGLE HOUSEHOLDS IN SUMY AREA

Negreba J.V. sn. Lecturer, yla7578@ukr.net
Lazorenko L.M. sn. Lecturer, lora0379@ukr.net
Sumy National Agrarian University. Sumy

Summary. Increasing of livestock and increasing of milk, meat productivity of animals is prevented by parasitic diseases, among which are particularly dangerous helminthiasis. Great damage to livestock is caused by illnesses caused by nematodes from the contract *Strongylus*

So as conducting of purposeful complex of therapeutic and prophylactic measures is possible only after a final diagnosis that confirmed by laboratory, the purpose of our work was to find out the severity and intensity of strongylid invasion and determine the species composition of parasites in animals of individual farms of the Sumy region.

According to research results, it was found that among intestinal worms were dominated by strongylids. Severity of strongylid invasion of cattle in private farms of the Sumy region amounted to 58.6%. Strongylid was detected in cattle of Lebedynsk (EI - 60,0%), Krasnopilsk (EI - 45,7%), Konotop (EI 43,7%) and Sumy districts (EI - 45,7%).

The intensity of the invasion is reached to index of 87.3 eggs in a drop of flotation fluid. In addition, in the animals farms of the Sumy region, there were associations of strongylid with neosarcaria and trichuris.

In determining to the type of strongylid in the digestive system showed pathogens that belonging to the genera: *Cooperia* (EI - 16,8%); *Nematodirus* (EI - 35,4%); *Trichostrongylus* (EI - 21,6%); *Oesophagostomum* (Molin 1861), (EI - 12,0%); *Ostertagia* (EI - 15,6%); *Bunostomum* (EI - 8,4%).

The general indicator of the extensiveness of strongylid infection of horses of sole farms of the Sumy region was 46.6%. Thus, in the Romensky region animals, strongylid was recorded in 52.9% of horses, Krasnopilsk (EI - 49.4%), Sumy (EU - 47.2%) and Lebedynsk region (EI - 36.7%). The highest intensity of the invasion was 79.6 eggs in a drop of flotation fluid. The causative agents are the two families Strongylidae, the genus *Strongylus* and Cyathostomidae, the genera *Cyathostomum*, *Cylicostephanus*, *Cylicocyclus*. In addition, the animals registered the associated strongylid - parascariosis invasion. In pigs strongylid-induced invasion was presented as a species *Oesophagostomum dentatum*. The rate of invasion was 57.4%. In the farms of the Romny district, esophagostomids was registered in 62.6% of pigs, Krasnopilsk - 59.1%, Sumy-57.4%, Lebedynsk district - 50.7% of animals. Coproscopic studies have found that esophagostomids in pigs occurs in most cases in the form of mixed infestation. Often registered esophagostomids - acaricidal invasion, rarely esophagostomids - trichyrosine and the association of all these worms.

Key words: strongylid, cyathostomidosis, bunostomosis, habertosis, nematodirus, esophagostomids, cattle, horses, pigs, extensiveness and intensity of invasion.